

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 26/04221-1
Saksbehandler GHAZAL Kawkab

Utvalg	Møtedato
Fylkeseldrerådet	26.01.2026
Yrkesopplæringsnemnda	27.01.2026
Råd for likestilling, inkludering og mangfold i Agder	27.01.2026
Råd for personer med funksjonsnedsettelse i Agder	28.01.2026
Ungdommens fylkesutvalg 2026	29.01.2026
Hovedutvalg for utdanning og folkehelse	04.02.2026

Kompetansestrategi Agder 2030 - Høring

Fylkeskommunedirektørens forslag til vedtak

1. Hovedutvalg for utdanning og folkehelse sender forslag til Kompetansestrategi Agder 2030 på høring.
2. Høringsfristen settes til 10.april 2026

Vedlegg

Forslag til Kompetansestrategi Agder 2030 for politisk behandling før høring.

Sammendrag

Fylkeskommunedirektøren anbefaler at Agder fylkeskommune sender forslag til Kompetansestrategi Agder 2030 på høring, og setter høringsfristen til 10. april 2026.

Kompetansestrategi Agder 2030 er forankret i Regionplan Agder 2030 og bygger opp under satsingsområdet «kompetanse, utdanning og deltakelse». Det utarbeidede forslaget til strategier og tiltak i kompetansestrategien skal bidra til høy sysselsetting, fullføring av utdanningsløp og god balanse mellom tilbud og etterspørsel.

Agder står overfor utfordringer som aldrende befolkning, lav yrkesdeltakelse og et økende gap mellom arbeidslivets behov og tilgjengelig kompetanse. For å møte disse utfordringene er det behov for et bredt og forpliktende samarbeid mellom flere aktører som for eksempel Agder fylkeskommune, utdanningsaktører, næringsliv, NAV og kommuner. Formålet med kompetansestrategien er å sikre relevant kompetanse for Agders innbyggere og arbeidsliv gjennom målrettet utvikling og samhandling mellom utdanningsaktører og arbeidsliv.

Saksopplysninger

Fylkestinget vedtok gjennom Regionplan Agder 2030 med regional planstrategi 2024-2027 at Kompetansestrategi Agder 2030 skal revideres som regional strategi (FT-sak 62/2024, 22.oktober 2024). I planen står det at revisjonen vil ha en bredere tematikk enn nåværende strategi, og vil være viktig for å svare på deler av samfunnsflokken knyttet til kompetanse og utenforskap. Den reviderte strategien skal gi god måloppnåelse for relevante deler av satsingsområdet utdanning, kompetanse og deltagelse i Regionplan Agder 2030. Relevant innhold fra Studentstrategi Agder 2030 skal ivaretas i kompetansestrategien.

Revisjon av Kompetansestrategi Agder 2030 er sentralt i fylkeskommunen sitt helhetlige ansvar for regional kompetansepolitikk. Regional kompetansepolitikk innebærer utvikling, mobilisering og anvendelse av kompetanse i regionen. Det kompetansepolitiske arbeidet er gjensidig avhengig av andre politikkområder som utdanning, deler av næringsutvikling, regional utvikling og integrering. På bakgrunn av dette er det lagt vekt på god forankring av arbeidet med revisjon av kompetansestrategien og medvirkning fra kompetanseaktører i regionen.

For å sikre medvirkning er det gjennomført individuelle møter med representanter fra målgruppene;

- Universitetet i Agder
- Fagskolen i Agder
- Noroff
- Studenttrivsel
- Næringsalliansen i Agder
- NHO

- KS
- NAV
- LO

Formålet med disse møtene har vært å få innspill til og forankre kompetansestrategien hos de ulike aktørene. God forankring vil føre til at kompetansestrategien treffer godt på arbeidslivets kompetansebehov og at aktørene i regionen har eierskap til kompetansestrategien.

Gjennom prosessen har representanter fra fylkeskommunen deltatt på møter hos andre aktører som jobber innen kompetanseområdet, som for eksempel Flere i arbeid, RKG oppvekst, studentutvalgsmøte og Studentorganisasjonen i Agder for å få innspill. Innspillene er vurdert og innarbeidet underveis.

I tillegg er det gjennomført innspillsverksted våren 2025 med de fylkeskommunale medvirkningsrådene og interne dialogmøter på tvers av ulike fagområder i Agder fylkeskommune. Dette med formål om å se helhetsbilde og sikre sammenhengene mellom kompetanse og andre fagområder.

Oppsummering av kunnskapsgrunnlaget

Det er utarbeidet et oppdatert kunnskapsgrunnlag i forbindelse med revisjonsarbeidet. Kunnskapsgrunnlaget viser at det er bred enighet om utfordringene knyttet til rekruttering, inkludering og arbeidsdeltakelse i regionen.

Agder i likhet med resten av landet står overfor demografiendringer der befolkningssammensetning består av flere eldre og færre unge. Regionen har en aldrende befolkning og en lavere andel personer i arbeidsfør alder enn landsgjennomsnittet. Fram mot 2050 forventes det en betydelig vekst i de eldste aldersgruppene, Valle, Bygland, Åmli, Gjerstad, Tvedestrand og Risør har allerede flere eldre enn yngre innbyggere. Denne utviklingen vil ha betydning for dimensjonering av utdanning som tilbys på alle nivåer. Når vi blir flere eldre vil behovet for helsepersonell og helse- og omsorgstjenester øke. Samtidig forventes det at andelen yrkesaktive og andelen unge vil avta, noe som vil øke kampen om arbeidskraften.

I Agder har andelen som velger yrkesrettet utdanning i videregående skole økt, men det er fortsatt lav andel yrkesfagelever som søker læreplass. I tillegg melder seks av ti NHO-bedrifter i Agder har et udekket kompetansebehov, den vanligste årsaken er for få eller ingen kvalifiserte søkere til ledige stillinger. Utfordringene er størst innen overnattings- og serveringsvirksomheter, virksomheter for produksjon av maskiner og utstyr og helse- og sosialtjenester.

Framskrivningstall fra NHO, NAV og SSB viser at mangelen på kvalifisert arbeidskraft vil vedvare; særlig innen helse- og omsorg, bygg og anlegg og fagområder rettet mot industri.

Sysselsettingsgraden for hele befolkningen er lavere i Agder enn nasjonalt, dette gjelder også innvandrere. I Agder har innvandrere også en lavere fullføringsgrad i videregående opplæring enn den øvrige befolkningen. Dette gjelder spesielt personer med kort botid i Norge som kan ha behov for ekstra tilrettelegging eller oppfølging. Norskfødte med innvandrerforeldre har en høyere fullføringsgrad enn den øvrige befolkningen.

Universitetet i Agder sin Kandidatundersøkelse (2025) viser at netto tilførsel av nyutdannet arbeidskraft til Agder er 26 prosent. Dersom vi kun ser på kandidater som er i arbeid, er tilsvarende tall 10 prosent. Dette tilsier en økning fra undersøkelsen i 2022, hvor netto tilførsel var 17 prosent, men økningen gjelder ikke for kandidater som er i arbeid.

Undersøkelsen indikerer at mange kandidater ønsker å bli værende i Agder på sikt, noe som gir et betydelig potensial for regionen. Videre fremgår det at de fleste som flytter fra Agder hadde planlagt dette allerede ved studiestart. Flere oppgir også at de flytter for å komme nærmere familie og sosialt nettverk, mens en del velger å flytte på grunn av bedre jobb- og karrieremuligheter andre steder.

Kandidatene som har hatt studierelatert kontakt med arbeidslivet under studietiden, gjennom oppgavesamarbeid på bachelor- og masternivå eller praksis, vurderer nytteverdien for videre karriere som høy.

Vurderinger

Agder står overfor utfordringer som aldrende befolkning, lav yrkesdeltakelse og et økende gap mellom arbeidslivets behov og tilgjengelig kompetanse. For å møte disse utfordringene er det behov for en helhetlig kompetansepolitikk som er mer strategisk, inkluderende og tilpasset et arbeidsliv i rask endring.

For å realisere kompetansestrategiens mål, strategier og tiltak kreves et bredt og forpliktende samarbeid mellom Agder fylkeskommune, utdanningsaktører, næringsliv, NAV og kommuner. Flere av tiltakene som er foreslått vil falle under ansvarsområder til flere aktører, som er spesifisert under hvert tiltak, det er viktig at regionen samarbeider og drar i samme retning. Agder fylkeskommune skal ta en koordinerende rolle i etablering og videreutvikling av arenaer for samarbeid, dialog og kunnskapsdeling, slik at tiltakene i kompetansestrategien blir integrert i aktørenes planer og praksis.

Gjennom medvirkningsprosessen er det kommet tydelig fram et ønske om at kompetansestrategien skal være konkret og kortfattet. Det er forsøkt å imøtekomme dette ønske, samt ivareta en grad av fleksibilitet som gjør det mulig å tilpasse innsatsen til endrede behov i arbeidslivet.

Kunnskapsgrunnlaget er publisert på agdertall, vil oppdateres fortløpende og kan leses i sin helhet her [Kompetansestrategi - Agdertall](#).

Formålet med kompetansestrategien er å sikre relevant kompetanse for Agders innbyggere og arbeidsliv gjennom målrettet utvikling og samhandling mellom utdanningsaktører og arbeidsliv. Kompetansestrategien skal bidra til at regionen møter endringer, fremmer inkludering og styrker verdiskapingen i Agder.

Dette skal oppnås gjennom følgende delmål:

1. Flere egder kvalifiseres til arbeidslivet med sikte på økt sysselsetting og varig tilknytning til arbeidslivet.
2. Agder skal utvikle kompetanse som samsvarer med arbeidslivets behov.
3. Agder skal jobbe samlet for å tiltrekke og beholde kompetanse i regionen.

Delmål 1: Flere egder kvalifiseres til arbeidslivet med sikte på økt sysselsetting og varig tilknytning til arbeidslivet.

Arbeidslivet har behov for arbeidskraft med tilstrekkelig og relevant kompetanse. Mobilisering og inkludering av hele befolkningen i yrkesaktiv alder er avgjørende for å imøtekomme et økende behov etter arbeidskraft som følge av demografiendringene. Regionen må jobbe samlet for at alle som kan og ønsker å delta i arbeidslivet får reelle valgmuligheter.

For å komme i mål skal relevante aktører jobbe samlet for å:

- Tilby helhetlig karriereveiledning
- Øke tilgang til utdanning og opplæring
- Alle elever fullfører sitt opplæringsløp
- Ha et inkluderende arbeidsliv

Delmål 2: Agder skal utvikle kompetanse som samsvarer med arbeidslivets behov.

Arbeidsoppgaver, arbeidsformer og kompetansekrav i arbeidslivet endres i takt med grønn omstilling og teknologisk utvikling. Et arbeidsliv i stadige og raske endringer betyr at arbeidstakere kontinuerlig må tilegne seg ny kompetanse og nye ferdigheter. Regionen skal gjennom strategisk planlegging og kunnskapsdeling samarbeide for å utvikle og mobilisere kompetanse som møter både nåværende og fremtidige behov.

For å komme i mål skal relevante aktører bidra til:

- Systematisk samhandling og kartlegging av kompetansebehov
- Målrettet kompetanseutvikling

Delmål 3: Agder skal jobbe samlet for å tiltrekke og beholde kompetanse i regionen.

Virksomheter som opplever rekrutteringsproblemer, oppgir at det er for få eller ingen kvalifiserte søkere til de utlyste stillingene. Når virksomheter ansetter noen med lavere kvalifikasjoner eller lar være å ansette til en stilling vil det medføre et tap i verdiskaping og utvikling. Agder skal utvikle, styrke og mobilisere regional arbeidskraft, samtidig som regionen tiltrekker studenter og arbeidstakere fra andre deler av Norge og internasjonalt. Dette krever forpliktende partnerskap og systematisk samarbeid mellom utdanningsinstitusjoner, næringsliv, kommuner, Agder fylkeskommune og virkemiddelapparatet.

For å komme i mål skal relevante aktører samarbeide om:

- Partnerskap for regional utvikling
- Tiltrekke og beholde kompetanse
- Koble studenter og arbeidsliv

Regionplan Agder 2030

Kompetansestrategi Agder 2030 er forankret i Regionplan Agder 2030, som har som formål å utvikle Agder til en miljømessig, sosialt og økonomisk bærekraftig region.

Kompetansestrategien bygger opp under satsingsområdet «Utdanning, kompetanse og deltakelse» og skal bidra til høy sysselsetting, fullføring av utdanningsløp og god balanse mellom tilbud og etterspørsel etter kompetanse.

Økonomiske konsekvenser

Gjennomføring av kompetansestrategien krever prioritering i Agder fylkeskommunes handlings- og økonomiplan. Enkelte tiltak kan medføre økonomiske konsekvenser. Dette vil bli avklart i det årlige arbeidet med handlings- og økonomiplanen.

Konklusjon

Fylkeskommunedirektøren anbefaler at Agder fylkeskommune sender forslag til Kompetansestrategi Agder 2030 på høring, og setter høringsfristen til 10. april 2026.

Kristiansand, 13.01.2026

Tine Sundtoft
fylkeskommunedirektør

Arly Hauge
fylkesdirektør